

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bolygató levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Ujváros-utca 8. szám alatt (Tóthy-féle házban)
R Vozáry Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos posztos ter-
fogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás
után 20 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Ujváros-utca Tóthy-féle házban, nem különben minden hazai postahivatal.
Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány uján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Proletárok.

Azon megrendítő dráma, mely városunkban szerdán este játszódott le, s mely napokig tartotta izgalomban városunk minden rendű lakosságát, komoly gondolkodásu ember előtt úgy tűnik fel, mint a sok tekintetben rossz irányban fejlődő társadalom egyik félszükségének, — hogy nem mondjuk, bűnének — következménye.

Az utóbbi évek kétségtelenül helyes kulturpolitikája az általános műveltségi színvonal emelése volt, s ezt kiterjesztette az ország lakosainak minden rétegére nyelv és születési különbség nélkül. Meg volt ennek a maga áldásos következménye: népünk szellemi tekintetben emelkedett s ezerek vállottak ki abból az osztályból, melyből a forradalom előtt a legtöbb pálya el volt zárva, s ma már a nép fiait ott látjuk a törvényhozó testületben, a bírói székekben s más állami és megyei hivatalokban. E politika teremtette meg a mai új Magyarországot, melyet többé nem egy kiváltságos osztály kormányoz, hanem részt vesz abban a nemzet összesége minden különbség nélkül.

De tagadhatatlan az is, hogy az a jog, mely szabadságot adott mindenkinek arra, hogy önmagát a legfelsőbb fokig kiművelhesse s ezáltal oly társadalmi kört és befolyást szerezhesen magának, minővel apái nem bírtak, egyuttal hatalmas ambícióval töltötte el az alsóbb néposztály kebelét. Nyitva állván a tér, százan, meg százan akartak s akarnak maig is kiemelkedni abból a körből, melybe születésük által tartoznak, nem gondolván meg, hogy a pálya, melyre ráléptek, a mellett, hogy tövises, óriási akadályokkal jár, melyeknek elhárítására szilárd akarat s a leggyakrabban óriási erőfeszítés szükséges. Igen sokan pályájok közepén oly örvény szélére jutnak, melybe, ha beleesnek, proletárokká válnak s mint kétes existenciájú egyének azt kell tapasztalniok, hogy sem abba a körbe nem tartoznak, melyből kiléptek, sem abba, melybe belépni szándékoztak.

A szegény fiatal tanulónak néhány gymnasialis osztály elvégzése nem nagy feladat, mert a szegénység korunkban, a humanizmus teljes kifejlődésének korszakában, nem képez akadályt,

de mentől magasabba jut a tanuló, annál erősebben éri vállalatának súlyát, mely teljes erővel akkor nehezedik rá, mikor a tanintézet falai közül kikerülve, megkapja érettségi bizonyítványát, ekkor áll pályája kezdetén s mint Herkules a választaton, valamire el kell határoznia magát.

Az érettségi bizonyítvány elnyerésével, a nép fia kiemelkedett abból a körből, melyben született; lelke egy szép jövő reményével van szaturálva, s ha teljes lelkesültséggel lép új pályájára, célját bizonyára el is éri, de kétszeresen sajnálatra méltó teremtménye az Istennek az, ki a kezdet nehézségeit nem tudja legyőzni s az akadályoktól visszariadva, proletárrá válik, mindannyian, kik szegény szülőktől származván, pályájukat félbeszakítják, s mint félművelt emberek élődnek napról-napra a munkás társadalom testén, jóformán dologtalanul, idegen nedvekből, mint a gomba a fa törzsén. Élnék a mások hiúságából, együgyűségéből, a mások keresetéből vagy a levegőből. A nevelés igényeket, vágyakat oltott beléjük, de azoknak kielégítésére a társadalom nem nyújt módot.

Nem foglalkoznánk e tárggyal, ha egy rövid év leforgása alatt már másodszer nem fordult volna elő az, hogy az ily módon keletkezett proletarizmus kegyetlenül meg nem boszulta magát. Alig egy éve vetett véget életének városunkban egy fiatal ember, azért, mert a szegénységet, mint előhaladásának elháríthatatlan akadályát nem bírta legyőzni, s nem akart proletárrá lenni. És a lefolyt héten egy másik rokontermészetű tragikus eset történt ugyancsak városunkban, melynek legfőbb motívumai az előhaladás küzdelme és a nagyraevágás.

Ily körülmények közt arra kell gondolnunk, hogy a társadalom legüdvösebb intézményeiben is vannak még hibák, s mi e hibákat abban a felfogásban keressük, melylyel a szegény ember az önművelődés jogát értelmezi. Nem elég az, hogy a szülők egy bizonyos pontig taníttassák gyermekeiket s azontul minden szülői gondoskodás nélkül dobják ki a nagy világba. Ezzel még sem boldoggá, sem urrá nem tették. A szegény ifjunak ép akkor van szüksége a legnagyobb tá-

mogatásra, mikor a valódi életpálya legelső lépéseire készül. Nemesak jó tanácsot, hanem anyagi segílyt is igényel s főleg ha ez utóbbit nem kapja meg, a modus vivendi megválasztásában oly tévedésbe eshet, melyből tisztességes uton alig gázolhat ki. A szükség rákényszeríti, hogy ne válogasson az eszközökben s elzúllik vagy — a mint a példák mutatják — az életet önként dobja el magától.

Nagy felelősség terheli tehát a szegény szülőt akkor, ha tudva azt, hogy gyermekét pályája végeztéig nem támogathatja, mégis tudományos pályára lépni kényszeríti.

A szülők hibája a gyermekekben boszulja meg önmagát.

A Balog völgye.

Findura Imre, lapunk jeles tollu munkatársa, f. év január 9-én a földrajzi társaság ülésén minket is közelebből érdeklő felolvasást tartott a fentebbi czím alatt. E felolvasás a „Földrajzi közlemények” ez évi IV. füzetében megjelenve, szükségesnek tartjuk azt olvasó közönségünkkel megismertetni. A rövid monographia bevezetésében Findura ekkép nyilatkozik:

Ha költő volnék, éltem főgyönyöreim közé soroznám e vidéket, a Sajó völgyét megénekelném. Költő nem vagyok, a lant pengetéshez nem értek. Sőt a képiro sem lehet hivatva a táj megörökítéséhez, mert míg a vers, a dal elhangzik, elhal, a festmény, bármily élethű legyen is, hidegen hagyja a szemlélőt, pedig e vidék fellelkesít, itt az ember azonnal otthon érzi magát, sőt többet állíthatok, a halandó itten teljesen felejt a földi gondokat s mikor a kecses vidék panorámájától megvált, bizonyos nyugtalanságot érez, maga sem tudja megmagyarázni miért?

Pedig ennek a valódi „igéret földének” több rendbeli, sajátos tagosulatai vannak. A kedves, feledhetetlen Rimavölgyet a nyájas, barátságos Vály-völgyétől a kissé szerény, mondhatnók félnéken elvonuló Balog-vízének vidéke különíti el, amaz egy közös lapályon fut vele össze, jellege bizonyos önállóságot tüntet fel, míg emez csak a felső részében: Meleghegytől Bátkáig bír ilyen színezettel, azon alul az áldott róna kedves arculatját ölti magára.

E bevezetés után a Balog-vízének eredetét kutatja. Nem vagyunk hivatott bírói a bizonyára helyszíni szemlén alapuló szakvéleménynek s azért esupán tévedésnek vagy épen sajtó hibának tartjuk azon állítást, hogy a Nagy-Balog Fűrész és Kokova környékén ered. Azután a Balog elnevezés eredetét kutatja s elfogadja Szabó Károlynak is azon véleményét, hogy e máskülömben magyar

T Á R C Z A.

A levél.

(Anonymus után francziából.)

„Ágról szakadt szegény aszott levél!

Mondd meg nekem, hova visz az utad?”

„Én nem tudom: Kidönté a vihar

Tölgyem, a mely szült . . . tápot már nem ad.

Ez időtől szakadatlan üldöz

— Majd nyugatról, majd északról kelve —

Fuvalma a változandó szélnek.

Utam: erdő, sík, hogy és völgy keble.

S nem panaszlom, mert én edzett szívvel

Megyek, a míg utam véget nem ér.

A hova megy minden . . . rózsalevél . . .

Hová a te leveled is: babér!” S. M.

Árvalányhaj.

Csak nemrég is még szöke volt ez az árvalányhaj mint az, a melyk öserejü bérecek sziklái felő, de most már véres, nagyon véres — két eltévedt szívnek kiontott vérével!

Ki a mai kornak szenzátiós társadalmi drámáin bizlalja blazirságát, az e tragoedia mozzanataiban — melyet feltárni akarok — csak a „jelen” ehablonszerű tüneteit fogja észlelni; — de a kik az emberi ész isteni szikrájának világa mellett pillantanak le a dolgok mélyre, azok megdöbbenve esodálják ez események variátiói között egy isteni vagy végzeteszerű „örök törvény” logikai érvényesülését, mely az anyag és lélek, az erő és szellem bonyodalmas harczeit igazgatja.

Mesének szomorú, tragoediának igaz, és valónak tragikus e történet, mely egy kis város barátságos falai között szövődik össze és bontakozik ki két szép, fiatal ember testi és lelki világa körül. Mint Heloise és Abélard története: melancholikus, s mint a Romeo és Julia tragoediája: borzalmas ez esemény összes előzményeivel, s a fogékony lelket megindítja annyira, hogy képzeletében

egy szerelmi himnus zokog fel a bánat hangján és önkénytelenül s öntudatlanul szülemlik meg a gyászos ballada: az emberi szívek egyik legbusabb tragoediája „dabban elbeszélve.”

* * *

Egy apátlan, anyátlan árva leánya — ékes rózsabimbó — hősője a szomorú történetnek: kidobva az élet örvényes viharzó tengerére, mint egy kormánytalan, gazdátlan sajka, melynek sorsa a véghetetlen számú erők megbizhatatlan kegyetől függ. Ez a szegény leánya — megáldva két mosolygó nefelejt szemmel, szobortermettel, mely versenyre hívta a legféhérebb márványt, szívében az érzelmek szunnyadó istenével s lelkében az ösztönök és ábrándok vízióival — feltalálja a férfit, kinek külső tökélyei előtt az ábrándozó női lélek szerelmes sohajtással borul le és egész életét bizóan vagy önfelédten — adja át: tégy velem, a mit akarsz! S a férfi: a husz éves kornak lángoló tüzevel, izzó vágyaival, erejének elbizakodott önteltségével karolja át a nőt; nem számít, nem tervel, még csak nem is gondolkodik a jövő felől. Egyszerűen *elveszi* azt, mit a sors önkényt elébe hoz s boldogságot élvez éveken át egy üde, tiszta, ártatlan szép nő karjai között.

Mindéddig még esupa poezis és illúzió a dolog. A fiatalok édes szerelmük mámorában — természetesen — elfeledik az élet prózáját. Egyiknek se jut eszébe, hogy a nő, — ki ifjának karjai között imálandó Venus: nappal szappant főz, és árul hogy megélhessen, s hogy a férfi, ki erős karjaival szerelmesen öleli át szíve bálványát: szegénysorsu szülők nagyreményü gyermeke, ki előtt még a törvényes hadkötelesség s egy megkezdett pálya temérdek feladatai állanak. Szeretik egymást, mert szeretniök *kell*, és élvezik az életet, a hogy ennek vágyát Isten szíveikbe ojtotta és egyik sem veszi észre, hogy mindez csak mámor: az ifjuság hajnalának egy tiszta harmatesöppje, melyet virradatkor az élet sugárzó napja szerteoszlat.

Fekete sorokkal sűrűn teleirt lapok feksznak előtt: két fényes, virágzó ifju életnek sötét történetei. Hol van az isteni ihlet igazsága, mely egyévtelenül magas problémák között tántorodás nélkül helyes uton járjon? . . .

Most lép elő a nagy intrikus: a társadalom (vagy nevezik aristokratikus nagyképszerűséssel „élet”-nek), kiesinyes, önző, kérelhetetlen törvényeivel és megkezdődik a tragoedia bonyodalma. A férfit elviszik katonának s miattal vérző szívvel végzi az „önkénytes” brutális szolgálatát, lelkében a „semmi” ellenállhatatlan szívósságával támad fel az előretörés ambíciója, hogy „valamivé” legyen. A nő pedig világra hozza egyetlen, édes szerelmének gyümölcsét, és — szeret. Oh! te fenséges szeretete a női léleknek, nálad magasztosabbat, emberiebbet a Teremtés soha sem hozott létre! „En sült krumplit ettem, míg gyerekágyat feküdtem az ártatlannal”, de neki összes keserményemet elküldtem, hogy ne szenvedjen . . . el a jó Isten, majd megsegit!” Szeretett. És végtelen szerelme tudatában, szerelmének ösztönszerű igazságérzetében meg se látta a szegényt, mit a köznapi világ tele marokkal szórt reá, ápolta és szerette szerelme gyermekét, alig táplálkozott maga s míg vérért gyermekének adta, két keze összes keserves keserményét annak küldözte el, a kit szeretett: gyermeke apjának. „A lelkem, mindenem, odaadtam, hívén, a mit ígért, hogy majd visszapótolja — ha boldoggá teszem — jó szívvel, drága szerelmével.”

És e küzdelmes élet szenvedései között a szülőktől örökölt csekély vagyunka lassanként elfogy, a gyermek is sokat elvesz a keserményből a míg él, s mikor meghal: pénz kell a temetésre. A fiatal nő nem zugalódik, csak fárad, munkál buzgóan tovább s édes szerelme boldog jövőjében rendületlenül bizva várja szeretett ifjának hazajövetelét.

Már most ki tudná azt elképzelni: az érzelmek mily óriási fergetege, az indulatok mekkora vihara háborgatható e tiszta, szerető, hűséges női lélek mélyén, mikor hosszú küzdelemmel, ezer önfeláldozással megszentelt szerelme viszonzásaul, az esküdtött ígéretek beváltása fejében a férfi elhanyagolta, sőt tapasztalnia kellett, hogy a tőle mindenféle ürügyek alatt kicsikart pénzeszkét a férfi könnyedén szórja ki, hogy mulathasson egy másik nővel, a ki nem oly szép, mint ő, hanem ezerszer rossz-

hangzásu szó szláv-szarmazásu. A völgy egész terü-
n 21 község fekszik s ezeknek határa összesen 32 ezer
holdra terjed s mintegy 10 ezer lélek lakik rajta, kiknek
8% magyar. A lakosok közül 55% kálmista, 22%
r. kath., 18% ágostai. Az egész völgyterület 32%-a er-
dő. — Ezután áttér az egyes községek rajzára, kutatja
eredetüket, hosszabban foglalkozva a várakkal, azok volt
és jelenlegi birtokosaival, különösen a Széchiekkel, Ko-
háry-Koburgokkal stb. A monographia egyik érdekes lap-
jára a következőket írja:

Uza-Panyiton halas tó is van; itt született a híres
panyiti nótá, valamelyik papról, a ki a maga rossz borát
mérte. Hajdan sokat huzták e nótát a restauratók alkalmával.

Uza-Panyit a Primóczy Szentmiklóssy családé. 1699
táján kapta György feleségével Uza Máriával. E család
ivadéka volt Szentmiklóssy Alajos magyar író és költő.

Lejebb valamivel Rakottyas fekszik. A házak száma
e községben 38, területe 1.506 kat. hold s népessége 299.
Magát a falut öt pusztá övezdi: Kápolna, Vaskapu, Osen-
teház, Hutyá és Heredély; templom nincs benne, a Ka-
tholikus hívek Uza-panyitra járnak, a helvét hitvallásnak
Bátkája.

Bátka és Rakottyas között Tamási község fekszik,
nem teljesen háromezrész lakossal, kiknek számát Bartholo-
maides e század elején sem tette sokkal kevesebbre. E
körülmény tünik fel Alsó- és Felső-Bátkánál is, mely
iker-falvak a rimaszombat-kassai kitűnő országot mellett
terülnek el 2.041 kat. holdnyi területen. Gömörben a
Bátki-esalád valamikor nemességgel bírt; egyébiránt Bát-
kában a számos nemesi családok közt különösen a mina-
ji Bornemisza-család válik ki.

Bornemisza sok van az országban. Nagy Iván sem
tudta a genealogiájukat rendbe szedni, szerintem a Bor-
nemisza-család, a mely Gömörben a mai napig szerepel,
a karthali előnevet használhatta, s már 1481-ben megtilto-
tta György, a sági convent előtt Sági Lászlónak, hogy
Méli, Ethes és Ujfalu birtokokat testvéreinek, a salgói
várnagynak engedhesse oda.

Lejebb Dulháza, Zsíp, Ujfalu és Radnót falvak kö-
vetkeznek. A vidék Balogtól Bátkáig, de azon alul egész
Rima-Szécsig a jól rendezett gazdálkodás jellegét viseli.
A magyar paraszt erre nem specialista, néhol az út mel-
lett a fűre kiterített házi vászon mutatja, hogy az asszo-
nyok szőnek, fonnak, fehérítenek; máshol a kaptárban
mehetek vettem észre, a Balogon malom kepelése hal-
latszák, kérdeztem van-e kendertörője? volt; pedig nem
áll abban a hirben, mintha a környéken kendert termes-
zenének

Dalházán híres dohányt termeszenek a miskolci
ke-eskede-mi és iparkamara 1885-87. évi kimutatásában
ugyan nincsen benne. A lakossága kétszáz körül forog,
a kik egytől egyig magyarok, a kath. hívek Bara-zára
járnak, a reformátusok Zsipre; pusztája kettő van, az
egyik Barcziháza, a másik Korlátháza. Dulháza a Far-
kas-család a törzsökös.

Az érdekes tanulmány a következő sorokkal végződik:
Mikor előtört két évvel szeresem volt a Magyar
Földrajzi Társaságban a „Rima-völgyet“ ismertetni, a
„Közegészség“ című lap pályadíjat tűzött ki azon kérdés
megoldására, mi az oka, hogy e vidék népessége oly
szembetűnőleg fogy? A pályázat meddő maradt. Fogy,
apad a Balog-völgy népessége is, fájdalom! A Rima men-
tében még lehetne az ipar, különösen a vas-ipar válságos
helyzetéről beszélni, ott még szóba kerülhet a hanyatló
régii törzsköcs polgári elem, de ezek a tényezők, ezek a
döntő okok a Balog-völgyen különös figyelembe nem jö-
hetnek; vas-ipara nincsen, népe fuvarba se járt soha, kis
városi polgári eleme nem számíthatott, mert egyetlen kis
mezővárosa Rimaszécs földrajzi szempontból már nem is
e völgybe tartozik, hanem a Rima mellékére, a Füle-
Bánréve felé elvonuló iparvasut szakszára.

Két lényegesebb okot lehetne csupán e helyen rő-
viden jelezni, ezek közül az egyik a jelenleg tenállo
mezőgazdasági rendszer, az általános nyomasztó helyzet,
de e kérdés megvitatása a nemzetgazdaság körébe tarto-
zik. Ugy látszik, sok időnek kell addig a mulandóság
végtelen tengerébe merülni, míg e téren a helyes ará-
nyokat visszaállítani sikerül. A másik ok a gőmőri nép-
testi és erkölcsi elcsatnyulása, alahanyatlása. Ma köny-

szabb, a ki mindenkié, a ki megfizeti... és a férfi meg-
fizeti, talán éppen annak a pénzével: a kinek ezerszer
esküdött örök, hűséges, igaz szerelmet!

„Tönkrementem, koldussá lettem miatta — írja
utolsó levelében — gyűjthettem volna én magamnak, de
„neki“ adtam, hogy ne szenvedjen. Csak a lelkem maradt,
de az is összetört már, mert ő megcsalt. De miért tett
szereséülenné, koldussá, ha tudta, hogy nem szeret?“

Csoda-e, hogy a megcsalt, elgyötört, kifáradt női
lélek elveszítette az egyensúlyt? Csoda-e, hogy szerelme,
fájdalma, a jövőért érzett aggodalom s elvesztett hitének
romjai közül mint egy lelki zűrzavarból tisztán csak az az
egyetlen vágy bontakozhatott ki: hogy megpihenjen akár a
sírban is, s a kit ő naiv gyermekéig szívével magáénak,
tulajdonának tartott eskűk, szerelme, feláldozott ifjú élete
árán: szeretett ifja ne lehessen a másé.

S a gyöngye női kéz, melyet az Isten simogatásra,
ölelésre teremtett, fegyvert ragad. Magához hivatja az
ifjút, s míg ez gyanultánul mondja bucsuzó szavait, a
leány halántékán lövi. Ime, ott van már előtte, vérben
fürödvé, halva. Győzelmi mámor tölti el a leány szívét:
kedvese az övé már, nem veheti el többé senki sem tőle!
Azután keresztül lövi a saját szívét és — meghal Utolsó
szívdobbanásával megszűnik élete, megszűnik bánata,
szenvedése is. „Örömmel halok meg vele együtt, — írja
— én életemet adtam érte, megérdemlem hát, hogy a
halálban ő legyen az enyém.“

Szegény, sokat szenvedett, ártatlan árva leánya!
Kit tegyen felclössé az ember a te keserű sorsodért? A
gondviselést nem lehet eltilni! Tiszta, gyermeket lelked
azóta valahol a végtelen Urania csillagbirodalmában
tévélyeg s édesen mosolyg földi ábrándjaid felett. Kedve-
sed hibáztott, te tévedtél, de igazad volt; számadásotok
ki van egyenlíte.

Vessen követ rátok, a ki elég erős hozzá, én ked-
ves alakodra emlékezve — szegény árvalányka — sírod
fölé egy ingó-ringó szál „árvalányhaját“ tűzök, szellő
szárnyán, madár dala közben hadul szolgálja el a temetőbe
kóborló gondolkodónak, hogy sokat eldalolt vágyad végre
beteljesült: „odalent már nem fáj semmi!“

Lőrinczy György.

nyelmen, bü és gond nélkül szeret élni minden ember,
csak a röpke jelen a ezl ésnem a kétes, bizonytalan
jövő; a kisdéd gyermekek ápolása, nevelése nem elotha-
tatlan vágy többé — ugy, hogy már menyasszony ko-
rában meddőségért eped a nő — gyermekeit ruházní,
taníttatni sokalja az apa, hanem hébo-hóba bú-elfelejtésül
a boros kanocs, meg a pálinkás butykos fenekére tekint-
getni reá nézve életkérdés; a családí szép kis birtokot
kőtyavetvére ereszteti nem szegény, csak baj, vesztéség.

A gyermek-haladásra vonatkozó statisztikai ada-
tink föltöte fogyatékosak; de ha teljesek és kimerítők
volnának is, tudom és érzem, hogy csak mélyen elszo-
morító tényeket igazolnának; arra nézve pedig, hogy az
adatokból a gyakorlati életnek is haszna legyen, még igen
sok a tenni való, de a mitől a vármegye intelligentiája,
mint hinni szeretem, egyáltalában nem idegenkedik.

Közgazdaság.

A bölcességnek kezdete az önismeret.

Ha gazdálkodási viszonyaink felett alaposan elmél-
kedünk, nem lehetünk meglepődve szokásos ősi gazdál-
kodásunk szerény eredményeivel; ezt valljuk mindnyájan.
A tüzes képzelődésű míveltebb gazda tehát szeméit elé-
getlenségében a külföld legvirágzóbb gazdaságai állapotai-
ra függesztve, ezeket egy ugrással szeretné elérni, és ezen
zabolátlan előretörévében rendszerint nyakát töri, mert
hiába, még a gazdálkodás sem tűr vakmerő ugrásokat.
A tapasztalt, gyakorlati felfogású gazda ellenben, ki érzi,
hogy élne, fenmaradnia kell a jelenben, hogy arányla-
gos önmegtágadás árán egy kedvezőbb jövőt biztosítson
magának, nem fog semmit sem tulhajtani, hanem habár
lassan is, de biztosan előre törekedni; és ez az a ter-
mészetes ut, melyen összes gazdaságunknak kellene ha-
ladnia, ovatosan, de határozottan előre!

Ezen aránylag lassu, de biztos sikerrel járó előre-
haladásban legmegbízhatóbb támaszunk lesz a gyakorla-
tiasság és saját viszonyaink ismerete.

Ha jól tudom, egy régi görög bölcsész mondta azt:
hogy a bölcességnek kezdete az önismeret.
Nem lehetne-e ezt a mondatot a mi gazdálkodási viszonyainkra némi változtatással alkalmazni és azt mondani:
hogy bármely gazda nem fog nagyobb haszonnal gazdál-
kodni mindaddig, míg saját ide vágó viszonyait alaposan
nem ismeri.

Bizonyos, hogy az egyszerű földmives szerény er-
ményeit leginkább annak köszöni, hogy azon határt,
melyben született és felnövekedett és férfivá fejlődött,
jól ismeri, ugy gyermekkorá óta szerzett saját tapasztalatai
mint az apáról fiúra szálló hagyomány után. Tudja,
hogy melyik dűlőbe mit lehet a siker eredményével vetni,
tudja, melyik földje épen nem való vagy ez vagy amaz
termény alá, tudja ezt egyszerűen a nélkül, hogy a
melyekben rejő okokról magának számot adhatna, és
mégis több mód reá nézve, mint fél siker ezen tényállá-
soknak egyszerű ismerete. Allíthatjuk-e most már ma-
gunkról mi míveltebb gazdák, hogy széles kiterjedésben,
behatóbban és alaposabban — mert így illenék hozzánk,
kik nem vagyunk földhöz ragadt parasztok — s ismer-
jük hazánk vagy legalább megyénk talaji és églaji viszonyait?
Lássuk csak egy-két példából. Egy régi önhizel-
gésből eredt fogalom az, mely hazánknak egy nagy ré-
szét méztől, tejtől folyó kánaháznak mondja. Egy ily
kánahánból egy fiatal főurnak egy pár év előtt szintén
jutott egy darab örök tulajdonul. Bizván tehát ezen föld-
jének kiváló termékenységében, nem igen törte magát
azzal, hogy valami nagy szorgalommal mívelje földjét,
vagy éppen hogy trágya szaporításra fektesse eljárásait,
minek is, hisz ha jár az idő, terem az ugy is eleget. És
ezen meggyőződésében évről-évre majdnem az egész bir-
tokát buzával vetette be, volt is első évben ezen gazdál-
kodási módszernek egy kis látszata, és ez szerint gondolta
a jövőre nézve előirányzatát megállapítottának. Évről-évre
bizván a jó időjárásban és kánahánszerű földjében, nem
igen gondolt arra, hogy életmódját az idő változatoságá-
hoz szabja; ő ugy szeret költekezni, mint a hogy csak
a legjobb évek engednek és mintha azok megszakadás
nélkül követnék egymást. Azért ha a várt jó termések
helyett az ellenkező áll be, természetesen, hogy adósságot
esínál, és ha azok a rossz évek gyorsan váltakoznak, vagy
épen egymást érik, akkor annyira elmerül, hogy elvállalt
kötelezettségeinek terhe alatt összerokad.

Ha már most ezen szóban lévő gazdának szeméi
előibe tarthatnánk egy hű, télyleges adatokból, szerkesz-
tett képet földének terményessége és az azt szabályozó idő-
járási viszonyokról, ha azt mondhatnánk: ime itt vannak
a múlt 15—20 évről vett, e vidéki valóságos termés er-
mények; ezek szerint találunk ugyan egy néhány évet,
mely a várakozást kielégíthette, de találunk több olyat
is, melynek eredménye majdnem semmi, a többi pedig
a középszerűség körül forog, ha azután tovább meúve
igy okoskodnánk: vonjuk ki most már azon átlag-jöve-
delmet, melyre egyre-másra számíthat, — mert észszerűen
a jövőt csak olyannak szabad felvennünk mint a mi-
lyen volt a múlt, adjuk össze az összes természet-er-
ményeket és osszuk el az évek számával — azt hiszem, hogy
a végeredmény nagyon elűné az ő vérmes reménykedé-
sétől. Nem mondaná-e azon így elébe tartott képről, hogy
az nem kánahánszerű állapot, mert inkább hasonlít azon
álombeli hét sovány tehénhez, mely a hét kövéret felfal-
ta és még sem lakott jól. Feltéve, hogy a szóban lévő
birtokos csak közönséges észjárással bírna is, hiszem, hogy
hatással lenne reá a valódi tényállásnak felismerése és
az élethez igényeit le fogná hangolni és a mellett egy
kissé élénkebb figyelemmel lenni az iránt: mily er-
ményeket szül a termelés terén a nagyobb szorgalom és az
okszertűbb gazdálkodási irány?

Tükröt tehát a gazda kezébe, mely minden képze-
lődéstől ment képet tárjon elébe azon viszonyokról, mely-
lyek között mozgania kell, hogy felismerje a rideg valót
és azt felismerve, hozza erélylyel, kettőzött szorgalommal,
előrelátással és az oly szükséges takarékos-sá-gal alkalmazkodni tanuljon.

Tükröt a gazdák kezébe, mert hány olyan gazda
van ki figyelemre méltatva a multak tapasztalataiból el-
vonható tanulságot, határozottan számolva, bizony nem
igen kedvező termelési viszonyainkkal és gondos előrelá-
tással, a k o s t a k a r é k o s s á g g a l iparkodnék elejét
venni a nálunk oly gyakori inséges évek sújtó hatásának?
Hány bérlő van, ki mikor bérletre alkuszik, határozottan

számolva arra, hogy bértartalma alatt majdnem bizonyo-
san fog érni olyan terméseket is, melyek magának a gaz-
daságnak fenntartására is alig elégséges, nem hogy még
a bérösszeget is kiadnák? És hány oly földes ur van, ki
midőn a lehető legnagyobb haszonbért iparkodik elérni,
arra is gondolna, hogy lesz év még pedig nem csak egy,
midőn bérlője csak is felvett kölcsönrel fogja leróhatni
kötelezettségét és a ki ezek megdondolttával — azután méltányos
is tudna lenni? Ha ezen általános tapasztalatok-
ra úgy az óvatos bérlő, mint a méltányos birtokos is gon-
dolna, ha a bérlőnek kellő gondja volna arra, hogy azon
ritka éveben, midőn egy kis haszon is mutatkozik, a
nélkülözhető félre tegye azon napok számára, melyekről
aztán csakugyan elmondhatjuk, hogy nem tetszenek ne-
künk; akkor ma nem látnók a mindenikből kúpusztult
végkép tönkre ment bérlőknek oly nagy számát. De nem
sak a bérlők pusztulnak tönkre meg a gazdálkodó birto-
kosoknak is igen számos tagja és a mai napok ezen ta-
pasztalatai igen szomorú tanúságot tesznek életrelvélés-
günről.

Milyen legyen tehát az a tükrő, melyet a gazdák
kezébe kellene adni, melyből szépités nélkül felismerhet-
né saját viszonyainak valódi képét? Ez más nem lehet,
mint megvényeknek gazdasági szempontból vett egyöntetű
vidékenkénti leírása. Ezen leírás a hozzá férhető adatok
nyomán ismerteté az illető talaj termékenységének való-
di eredményét még pedig télyleges, n e bízható feljegyző-
sekből kivont átlag szerent, szárazság, fűg, fűzög, elemi
csapások, rozsdá figyelembe vételével. Különösen figyelembe
kellene venni, hogy egyes szorgalmatosabban
kezelt gazdaságok mennyire mutatnak kedvezőbb termé-
seket és miért, miáltal sikerült a talajjavítás és terméke-
nyítés? De az állattartásra is kellene gondot fordítani;
melyben a megyei tenyészetek összegyűjtetének, hogy
egy része széles körben ismertessé váljék, a mi a megyé-
ben az állattenyésztés terén sikeresen és eredmény nél-
kül megkísértett; hogy másrészt megkönnyítessék törek-
vése azon tenyésztő gazdáknak, kik a céljaiknak megfele-
lő tenyészanyag birtokába jutni óhajtanak. Figyelem-
mel kellene még sok másra lenni, mire kiterjeszkedni
itt nem lehet cézalom.

Látni való, hogy ilyen művet alaposan és kielégítő-
en egy ember alig állíthat ki és készséget nem szenved,
hogy magán ember erre szinte nem vállalkozhatik, mert
ahoz a helyszínen való beható tanulmány és utazás, te-
hát sok idő és költség szükséges. Ezt a művet tehát
csakis egy, a megyei gazdasági érdekeit melegen szívén
hordozó gazdasági egyesületünknek fogjuk majdan köszönni.

Midőn tehát bitor vagyok azt a reményt fejezni ki,
hogy a megyénkbeli gazdasági egyesület fontos és életbe
vágó intenciójáról nem fog lemondani az egyesület felosz-
lása által, — de ellenkezőleg erősen hiszszük: hogy a
nagyon tisztelt tagok ezen gazdasági egyesület újabb fel-
virágozása céljából, minél nagyobb számmal tömörül-
ni fognak, nem csak maguk jóvátaért, de hazánk mezőgaz-
dasága érdekében és sok más és üdvös intézkedéseket fog
életbe léptetni; mert hej! nagyon de nagyon kikérdőzik
lábunk alul a föld — pedig hiába, nagyon igaz az, hogy
a kié a föld, azé a haza! Ne engedjük tehát lábunk alól
kisiklani azt az ősi, azt a drága: ezt az áldott hazai
földet!!!

G a z d á s z .

A közönség köréből. *)

** 1890. máj. 19.

T. szerkesztő Ur! A f. é. május 14-iki rendkívüli
megyei közgyűlésen, melyről a „Gömör-Kishont“ leg-
utóbbi számában is történi említés, szó volt a Buttler-féle
Ludovika akadémiai alapítványi hely betöltéséről, a melyre
három megyei ifjút ajánlottak.

Ezen megyei gyűlés megtartása ellen tudvalevőleg
egy előkelő, kiváló, befolyásos és nagyérdemű megyebi-
zottsági tag óvást emelt, mert az állítólag nem volt a
kellő időben kihirdetve.

Nem szándékom most ezen oldalról és oknál fogva
tett óvás mellett pennát fogni, mert a gyűlést nyolcz
nappal kell kihirdetni — a törvény értelmében, — az
alispán pedig e rendkívüli gyűlést, a mint kimutatta, máj.
3-án, tehát nem nyolcz, de tizenegy nappal előbb, így a
törvénynek megfelelően hirdette ki, tehát egészen törvé-
nyesen, korrekttül és kifogástalanul járt el, ezt el kell is-
mernünk s ez előtt meghajlunk, de mert a gyűlés, tekin-
tettel a meglehetősen nagy számmal megjelent megyebi-
zottsági tagokra, határozatképes volt.

Szándékom annyit mondani, hogy bizony az a gyű-
lés, ha a tagok meglehetősen nagy számmal is jelentek
meg ott, ha képes volt is határozatra, még sem volt olyan,
hogy még többen meg nem jelenhettek s még határo-
zatképesebb nem lehetett volna. Körülbelül 130-an le-
hettünk jelen. Hol volt is különben — elég fontos ügyben
miért nem jött el a többi, a többség, vagy ha jön, lehet,
hogy a választásnak egészen más eredménye lesz. Lehet,
hogy egyik akadályozva volt, a másik nem akart jönni,
de lehet, hogy nem mindenki volt értesítve a gyűlés ide-
jéről. Ez utóbbi nemesak lehetséges, de bizonyos. Ma-
gáról mondhatom, hogy engem senki sem értesített
arról, hogy május 14-én Rimaszombatban megyei gyűlés
lesz, csak magán uton értesültem, pedig az én nevem is
ott van a megyebizottsági tagok lajstromában, azt is ol-
vasták, habár Institúción ügyvéd és megyebizottsági tag
névét olvasni nem hallottuk is, pedig ott volt, esodálkoz-
ván, hová lesz már emigy az ő voksa.

Sőt többet mondok. Néhány éve vagyok már a
vármegye egyik bizottsági tagja, de mondhatom, hogy ez
idő alatt soha senki sem értesített az illető közegek közül
egy-vagy más megyei gyűlés idejéről. A legutóbbi s min-
den előbbi gyűlést csak ugy szerencsémre vagy a „Gömör-
Kishont“-ból vagy más, magán uton tudtam meg, különben
otthon szavazhattam volna, Rimaszombatban, a megye-
gyűlésen miattam agyonszavazhatták volna az egész Lu-
dovika akadémiait is. Pedig ám a mi történi egygyel,
lehet, hogy megtörtént más sok megyebizottsági taggal,
hogy t. i. a gyűlés idejéről ki nem értesítettek s ezen
épen azért meg nem jelenhettek. Ez pedig nagy hiba.
Igy történhetik meg, hogy egy — más és fontos gyűlé-
sen a közelebb élő vidék lehet tömegesebben képviselve,
szavazhat, a miben tökéletesen osztozom az említett óvást
tevő megyebizottsági tag e tekintetbeli nézetével, a melynek
a május 14-iki gyűlésen adott kifejezést.

Hogy pedig nem minden megyebizottsági tag érte-

*) Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk

sítették a maga hivatalos útján s nem mindenki vesz részt egy-egy gyűlésen, annak első oka az, hogy a nyolcz napi törvényidő kevés arra, hogy a gyűlés idejéről szóló értesítés ez idő alatt az alispáni hivatalból a szolgabiroi és körjegyzői hivatalokhoz át a falusi bíróság s innét az illető megyebizottsági taghoz idején eljuthasson, tekintetbe vesszük a mi igen dícséretes posta közlekedési viszonyainkat, különben pedig igen sok falusi bíró „nem törődöm”-séget, a ki nem egy megyei hatósági intézkedésre és meghagyásra oda sem hederit, hanem mind jól van úgy, a hogy van. — Az nem elég, hogy a gyűlések a „Gömör-Kishont”-ban publikáltak. A „Gömör-Kishont”-ot ki olvassa és ki nem. De ha olvassa is, senkinek kötelessége sem a „Gömör-Kishont”-ból, sem szomszédjától vagy barátjától megtudni, mikor lesz és mi ügyben gyűlés Rimaszombában, ha egyszer hivatalos uton illető hivatalos közegek útján publikáltak.

Szükséges tehát, hogy a megye gyűlésekre minden megyebizottsági tagnak vagy külön meghívók küldessenek, vagy pedig a közegek szigorúan és felelősség terhe mellett utasítsanak, hogy a gyűlések idejét a megyebizottsági tagokkal pontosan és idején minden alkalommal közöljék. Ezt joggal várhatja el minden megyebizottsági tag. Ajánljuk ezt erélyes alispánunk becses figyelmébe

Egy megyebizottsági tag.

S z i n h á z.

Szerdán Csiki legújabb színműve az „Örök törvény” került színre. Közönség ezuttal is közepes számmal, pedig a pártfogást nemcsak derék színészeink buzgó törekvése, hanem az előadásra kerülő darabok is megérdemelnék. Az az okoskodás, hogy „adjanak színészeink új darabokat” ily körülmények közt nem állhat meg, mert az eddig előadott hét darab közül, három volt a mi színpadunkon teljesen ismeretlen, de a három együttvéve nem volt egy feltárási való közönség. Az előadásról általában elismerőleg nyilatkozhatunk, — de nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy a szereplők egynemelyikén bizonytalanság látszott, különös egy pár oly jelenetben, melyekben az indulatok nem törnek ki oly hevesen, hogy a díkező menetet szakadozottá tegyék, sőt inkább a szóárnak ömleni kellene. Mindemellett a sugó dícséretes buzgalomból fennakadás nem történt. Breznai Anna, Lénárdné, Morvai és Halmay voltak az előadás kimagasló alakjai, kik mellett a derült elemet Sziklai talpraesett Mátyása képviselte.

Kitűnő est volt a pénteki, melyen az „Ideges nők” című jeles vígjáték került színre. A darabban mindnyájan a közönség általános meglepedésére játsztak, de a jó alakok közül is különösen kiváltak: Sziklai a czukrász háladálos szerepében, továbbá Lénárdné és E. Kovács Ilka.

Szombaton a közönségünk által már több ízben látott „Czigánybáró” adott. Sziklai Zsupánja kitűnő alakítás, — couplettjei egytől-egyig tetszetek. Kiváltak még Kiss Pista, Perényi, Kovács Ilka, Karok Jók, — közönségünk közepes számban.

Follinus pályanyertes népszínmű „Náni” vasárnap gyönyörködtette a közönséget. Tetszetek különösen a darabnak idylli részei az első és harmadik felvonás, melynek hősei Sziklai és Margó Zelma valának, kiket rokonszenvesebb szerepekben még nem láttunk; a házat a darab végeig állandó derűtségekben tartották s az első felvonásban előadott sváb dal, melyben Nagy Gy. is sikerrel segédkezett, zajos tetszésben részesült. Kiss Pista Józsiája és Lomnici mintajogásza pompás alakítások voltak. Kissnek dalait meg kellett ismételnie.

Kiss Pista a társulat kedvelt bariton-tenorja. Planquette híres operettjét a „Kornevilli harangok”-at választotta jutalomjátékául, melyre hétfőn meglehetősen számú közönség jelent meg. A jeles színész rokonszenvenvel fogadták, ki a rokonszenvet igyekezett megérdemelni; tagadhatlan, hogy szép hangja van s játékában is megvan a kellő temperamentum, de néhol a zenekarral hadi lábbon állott, mi valószínűleg a terem akusztikájában rejlik. A híres keringőt a közönség megismételtette. Margó Zelma Serpolette-je semmi kívánni valót nem hagyott felett, kedves volt e szerepében is mint mindenikben. Kovács Ilka Zsermánt játszta a megszakott sikerrel. Perényi és Sziklai beváltak. Vesselőnyi Gáspár apója minden jósa mellett sem tudta elfeledtetni elődeit.

Kedden este Mosernak „A könyvtárnok, vagy két Róbert” című vígjátéka nem nagy számú közönséget vonzott. A darab bonyodalomban sok finom komikum van, de a ház csak a harmadik felvonásban tudott kissé jobb hangulatba jönni. Morvai, Breznai Anna, Szekulits Ida, Wesselőnyi, Boross, Nagy Gy. és Halmay csinosan játsztak míg Sziklai Róbertje valóságos Kabinet-alakítás volt.

Színházi műsor. 1890. május hó 22-én: Sziklai Cornél jutalomjátékául és Margó Zelma k. a. vendégfel-leptül itt először: „Tyukodi Lőrincz családja Budapest.” Énekes bohózat. Pénteken május 23-án, E. Kovács Ilka jutalomjátékául: „Charlotte kapitány” operette. Szombaton, május 24-én, Margó Zelma jutalomjátékául: „Nebántsvirág” hirneves operette. Vasárnap, május 25-én délután 4 és fél órakor gyermek- és népelőadásul a „Széchenyi-kert köröndjén „Tündérlak Magyarhonban” énekes népszínmű; este: „Suhancz” operette. Hétfőn, május 26-án délután ugyanott: „Vén bakancsos és fia a huszár” vig népszínmű dalokkal és tánczezel; este: itt először „Pepita,” legújabb hirneves operette. Kedden, május 27-én, Kissné Breznay Anna jutalomjátékául: „Fedóra” világhírű francia színmű, Szerdán, május 28-án: „Kisasszony feleségem” operette. — Csütörtökön, május 29-én bueselőadásul: A „Társadalom támaszai,” Ibsen Henrik legújabb világhírű színműve.

Helybeli hírek.

Boldog pünkösztü ünnepeket! Zsolozsmák és orgonahangok töltik be az ünneplő földnek végtelen téreit. Halleluja! Eljött a Szentlélek s be-

tölti a kunyhók és paloták a mezők és városok lakóit a szeretet, béke és egyetértés krisztusi igazságaival. „Dicsőség a magasságban az istennek, békesség a földön és az emberekhez jóakarat.” A keresztyén világ egyik legjelentékenyebb ünnepét fogja ülni a jövő vasárnap. Legyen ez ünnep mindnyájunk lelkének mélyen érzett őszinte ünnepe, fogadják be lelkünkbe Jézus szent lelkének szelid galambját, táplálják őt az emberszeretet és békés egyetértés áldásos buzszemeivel, hogy az áhitatos ima, mely ajkainkról a ragyogó tavaszi nap sugarain Istenhez felszáll, kedves áldozat legyen az Ur előtt. S midőn őszintén üdvözljük lapunk olvasóit ez évnek pünkösztü hajnalán, mi is szívesen kívánunk minden igaz magyar embernek boldog ünnepeket!

Királyi kitüntetés. Bornemisza Lászlónak, megyénk köztisztviselőjének és szeretetben álló alispánjának a vöröskereszt egyetel körül szerzett érdemei elismeréséül ő felsége Erzsébet királyné díszokmány kiadását rendelte el.

Kormányképviselőül a rimaszombati prot. egyesült főgymnasium értekezési vizsgálataira a vallás- és közoktatásügyi miniszter Fröhlich Izidor, a budapesti m. k. tudományegyetemen a természettan nagy tudomány tanárát nevezte ki.

Kinevezés. Szabó László helybeli kir. törvényszéki díjnokot nem régen ugyanezen törvényszékhez írnokká nevezték ki.

Érettségi vizsgálat. A helybeli főgymnasium VIII. o. tanulóinak osztályvizsgálata a múlt héten ment végbe középszerű eredménnyel. A tizenhat ifjú közül 6 jó, 8. elégséges osztályzatot nyert, kettő pedig az érettségi vizsgálatot két-két tantárgyból elégtelen miatt visszalépésre kapott utasítást. Az írásbeli vizsgálatok e hét folyamán történelem meg. A szóbeliek a következő hó vége felé tartatnak meg. Glauf Pál helybeli ág. ev. lelkész, mint megbízott felekezeti elnök és a kormánybiztos vezetése mellett.

Az alsófoku ipariskola évről vizsaja jun. 1-én lesz, mely alkalommal az iparos tanoncz kiállítás is megtekinthető lesz. Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

Adomány. A Gömöri-szálló étertermében egy polgári asztaltársaság a „Tomba-szobor” javára 4 forintot adományozott. Az összeg elnöke útján pénztáratba helyeztetett.

Két szív tragédiája. Tanda Mariska, egy gyönyörű széke leánya, évek óta szerelmi viszonyban állott Teleki Andorral, egy szintén helybeli csinos fiatal emberrel. Sokáig boldog volt e viszony, melynek ugyan társadalmi szempontból való törvényessége éppen nem volt kielégítő, de hát a fiatalok szerették egymást és bíztak a jövőben, hogy sorsuk jobbra fordul. Alig néhány hónapja, hogy Rimaszombatra egy kétes erkölcsű fiatal nő érkezett, ki a Teleki szívet egészen elfordította Tanda Mariskától, ki pedig nemcsak szívet és szerelmét, de keze keresményét s kis vagyonkáját is a fiatal embernek áldozta. Hasztalan volt a lányka könyörgése, érezni kellett, hogy kedves napról-napra hidegebb hozzá, sőt jóformán már el is szakadt tőle. A sok fájdalom s a szegénység érzete végkép elkeserítették a szegény leányt, a múlt szerdán este magához hívatta Telekit s míg ez mit sem sejtve ledőlt a pamlagra, a leány halántékra lötte, azután saját szívének irányozta a fegyvert s elsütötte. A lövések zajára elősiető szomszédok és rendőrök már két vérben fekvő hullát találtak, melyeken az orvos csak a halált konstataálhatta. Temetésük óriási részvét mellett pénteken délután ment végbe s különösen a jobb sorsra érdemes leány Tanda Mariska iránt — ki pár év előtt még a mulatságok egyik ünnepelt szépsége volt — nyilvánult a részvét meghatóan. Utolsó levelében kifejezett kívánságához képest Dankó Ernő egész zenekarával kísérte ki koporsóját, melyet sok szép koszoru borított, vágya beteljesült: Kedvese nem lesz másé. „A sok bus notát majd hallani fogja mindenki csak én és az én kedves Andorkám nem.” — írja levelében s kár, hogy másik kívánságát is nem teljesítették a kiktől függött, hogy egy sírba temessék kedvesével. — legyen nyugalomuk édes és zavartalan hiszen — megszenveték érte!

Képviselő-testületi gyűlés volt hétfőn f. hó 19-én, mely alkalommal a Szabadkára tervezett vízvezeték ügye is tárgyalás alá került. A képviselők a vízvezeték ügyét elejtették, mert a mellett, hogy nagy költségekbe kerülne a felől sem nyertek kellő biztosítékot, hogy a méntelep részére az állam mily idő tartamra bérlje ki a szabadkai pusztát. Ugyanezen a gyűlés határozatából a pokorági utca végén levő esőszázat november 1-re le fejték bontani. Okot erre az szolgáltatott, hogy a esősz ház alkalmatlan helyen van építve s az idő annyira megrongálta, hogy ma már csak tűzfészek.

Panasz és kérelem. Ujváros-utca lakosai a napokban kérvényt szándékoznak benyújtani az illetékes hatósághoz a végett, hogy kegyeskedjék a nemes város vagy kiközvezetési az utczát, vagy a marhák ott járását reggelenként és esténként tiltsa be, vagy a viznek a Rima folyóra illetve Sodoma patakra való lefolyását elősegítő kis folyókat készíttetni, mert az utczának a jelen állapotban maradása a közegészség ügyére nézve nagyon veszélyesé válhatik. Tisztelettel hívjuk föl reá városunk egészségügyének helyesen gondolkozó fölgyvázóit!

Terzene. A szerdán és szombaton esténként megtartatni szokott piaczi térzenét Dankó Ernő jó nevű zenekara a színházlátogató közönség iránti tekintetből ideiglenesen megszüntette.

Nagy riadalom izgatta fel e hó 15-én esütörtökön este városunk egy részének lakosságát. Az a kőza hír terjedt el ugyanis, hogy a felső-pokorági utczán tűz ütött ki, de ez, a tűzoltóink vitéli trombitaharsogtatására alapított következtetés annyiban alaptalannak bizonyult, hogy nem a felső-pokorági utczán, hanem magában Felső-Pokorági községben pusztított a tűzvész, a hol Czeber András esztrének kigyulása után öt eszúr, három ház és egy istálló hamvadt el. Nagyban elősegítette a pusztító elem terjedését a szél, mely városunk utczáit is tesztorta perenyével s csak az ottani lakosság s kötelességtu-

dó tűzoltóink buzgalmanak köszönhető, hogy a szenvedett kár ez alkalommal 1500 frtnál nem rúg többre; különben minden biztosítva volt.

Kétes tréfa. Egy helybeli szegény mesterember polgártársunknak a feleségét meglehetősen kegyetlenül tréfálta meg a napokban valami különös jó barátja. Míg a szegény asszony ugyanis ruhavarrás végett egy közeli házban járt — miattal üzleti pinczehelyisége szerény vagyonára két kis gyermeke vigyázott fel, kik közül az egyik valami játék után az utczára, a másik pedig a kissébb, sirva anyja keresésére indult, az ismeretlen tréfaló a szegény asszony asztalfiókjában egy kendőbe kötve hevert 10 ftr 80 krt az ágy alá dobta, képzeltetni a szegény asszony rómületét, midőn hazaérve úlete üresen, pénzt pedig sehol sem találta! Egy órai keserves sírás és keresés után végre rátalált az ágy alatt heverő pénzesomagra s félig nevető s félig síró örömmel dícselkedett azután szomszédainak, hogy miképen akarta megtéríteni őt valami ismeretlen jámbor ismerőse.

Vármegyei udonságok.

Kinvezések. Ő felsége Wittchen László dr. orvost, vármegyénk szülöttét, f. május elején fregattorvossá nevezte ki. — A rosznyói püspök Tornay János hitoktatót és székesgyházi főnekest a sajó-püspöki elsőrangú plébániára nevezte ki.

Államosítás. Vármegyénk érdemes főispánja felszólította megyénk utbiztosait, hogy ha állami szolgálatba akarnak lépni, f. hó 27-éig adják be kérvényeiket, mert a törvény értelmében a vármegyei utak is állami kezelés alá kerülven, az utbiztosokat élethosszig való megbízatással fogják ezentul kinevezni.

Schopper György megyés püspök ő méltósága vasárnap Budapestre utazott, hogy a vallásügyminiszter által összehívott tanácskozásban, mely a kongrua-ügyre vonatkozik, mint bizottsági tag, részt vegyen.

Felügyelőségre szemelte ki a nyustyai ág. ev. egyház Marton János helybeli jeles ügyvédét. E végből a napokban egy küldöttség járt nála. Marton János ügyvéd ur a megtisztelést elfogadta. A most már békés természetű nyustyai hívek Marton János megayerését a felügyelői állásra csak szerencsájöknek tarthatják, mert a tapintatos és szellemes ember vezetése okvetetlenül biztosítani fogja a nyustyai ág. ev. híveknek régóta nélkülözött nyugalalmát.

Emelkedés. Czillinger Ferenczet, a m. k. államvasutak rosznyói osztálymérnökségének fejt főmérnöké neveztek ki.

Jegyet váltott Máriássy Barna közbeesülésben álló berzétei földbirtokos a napokban Szentmiklóssy Mária úrnóval.

Molnár Viktor, megyénk egyik jeles földbirtokosa f. hó 18-án elhunyt Abafalván. A boldogult régebben nevezetes szerepet játszott különösen a megyei életben s általában a közügyeknek buzgó harcosa volt. Egy ízben megyénk alispáni székre is jelölve volt, de akkor saját pártja eszében hagyta, a mi annyira elkeserítette, hogy a közéletől egészen visszavonult s azóta életét csaknem kizárólag abafalvai birtokán gazdálkodással töltötte el. Temetése, melyen Vekerle pénzügyminiszter is, mint az elhunyt rokona, jelen volt, 21-én ment végbe a megyei intelligencia tömeges részvételével.

Halálhírek. Györy Frigyesné Várgedén, f. hó 19-én himlőben elhunyt; a gyzászet városunknak egyik közkedveltségű fiatal ügyvédét Bárossy Gyula drt éri legközelebről, ki az elhunytban édes anyját vesztette el. — Özv. Palóczy Abrahámné urhölgyet a b. e. néhai tornalljai járásbíró özvegyét f. hó 18-án nagy részvét mellett temették el Putnokon. A gyzszoló család a következő gyzszjelentést bocsátotta ki: „Özvegy Zsarnay Józsefné szül. Bodó Anna és Palóczy Ilona — a többi rokonok nevében is — fájó szívet tudják feledhetetlen gyöngéd nővére, illetve szeretett nevelőanyja Özv. Palóczy Abrahámné szül. Bodó Máriának élte 58-ik évében, folyó évi május hó 16-án, hosszas szenvedés után bekövetkezett gyzszos elhunytát. A boldogult f. hó 18-án, d. u. 3 és fél órakor fog Putnokon az ev. ref. egyház gyzszszertartása mellett az örök nyugalomnak átadni. Béke poraira, áldás emlékére. Putnok, 1890. évi május hó 16-án.

Majdnem szörencsétlenség történt Evva Lajos budapesti népszínházi igazgatóval ide utazása közben. Ő ugyanis, ki a nyarat rendszeres szálozi nyaralójában szokta töltetni, a gombaszögi állomáson a vonatról leszállva, családját az ott reá várakozó kényelmes kocsira helyezte el, maga pedig egy uri kétkerekűre ült fel s úgy szándékozott a nyaralóba hajtani. Azonban még az állomás közelében megbokrosodott a szilaj ló, s levetette a talicskáról a rajta ülőt, ki aztán jobbnak látta gyalog sétálni el a félórai távolságban levő nyaralóba. Örülünk, hogy népszínházunk nagyérdemű igazgatója, teljes épségben szabadult meg a kellemetlenségéből!

Meghívó. „A gömörmegyei ált. tanító-egylet”-nek nagy-rözei járásköre f. évi június hó 7-én d. e. 10 órakor Vashogyan az iskola helyiségében nyilvános gyűlést tart, melyre úgy az egyetel tagjait, mint a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívom. — Tárgysorozat: 1. Milyen módszert kövessen a tanító a számtan tanításánál, hogy a növendéket a gyakorlati életre előkészítse? gyakorlatilag és elméletileg előadja Mánczos József. 2. Új számológép bemutatása és ismertetése Polec Józseftől. 3. „Mily módon és mily mértékben alkalmazandók a játékok a népiskolai nevelés keretében?” felolvassa Losonezi Szabó Ilona. 4. Könyvismertetés ifj. Nagy Lajostól. 5. Folyó ügyek és indítványok — Egvttal van szerencsém a t. kartárs urakat ügyreádunk 2. és 3. s alapszabályaink 3. és 18. §-aira figyelmzettetni, melyek szerint a gyűlésen való megjelenés és fontos okok miatti elmaradás igazolt bejelentése, minden egyesületi tagnak erkölcsi kötelességévé tétetik. Nándorvögyben, 1890. május hó 20-án.

Ertl Heribert, körelnök.

Váraink tudományos vizsgálatát Könyöki József pozsonyi áll. főreáliskolai tanár, mint a magyar műemlékek országos bizottságának tagja, június hó vége felé Marányban fogja megkezdeni. Derék alispánunk meghagyta az érdekelte hatóságoknak, hogy Könyöki Józsefet tudományos buvárlata közben befolyásukkal segítsék elő.

Tüzek a megyében f. hó 15-én Felső-Pokorágyon a falut három helyen gyújtották föl; a lángok martaléka 9 eszű 2 istálló és 2 ház lett. A rimaszombati tüzoltók is résztvettek az oltásban, kik reggel felé fojtották el a tüzet. — Rátkón a királyfürdő égett le. — Gesztetéről kaptuk a következő meghatározó sorokat: „Mélyen megrendítő szerencsétlenség érte a különben is szegény nélkülözésekkel küzdő községünket folyó hó 19-én délelőtt 11 órakor, szép derült napos időben, amikor a helység minden ép kezű munkás népe, ép úgy a fiúvalamint a nőneműek, künn mezei munkájokban fáradtak, e rémkiáltás riasztott fel bennünket hon levő három férfit: tűz van! S egy pillanat alatt, még mielőtt kívülről a segély megérkezett volna, a falunak egy nagy része lángtengerré olvadt össze, mire a lakosok a mezőről jajveszékelve előjöttek, már házaikat meg sem közelíthették. A pusztító elem szentegyházunkat sem kímélte meg, az is martalékává lett, tornya és fedelzete teljesen leégett, harangjai összeolvadtak. Este felé Csizi Miklós Simonyi derék tanítója jött feeskendővel s emberekkel segítségünkre, ki is fogadja az egész község nevében hálás köszönetünket. — A lakosok közül soknak bevető fulatja sem maradt, a kár igen nagy, miután az épületekből nagyon kevés volt biztosítva s mintegy 26 gazda lett tönkre téve, ruhájok, élelmök, szóval minden a lángok martalékává lett. A bős elem elhamvasztotta a pap és tanító összes gazdasági épületeit, a lakosság temérdek gazdasági eszközeit, butorait, a jobb módúak megtakarított pénzeszközeit s több pénzintézeti betétkönyvet. Egy ember a mentés nemese munkája közben két személynél teljesen elvesztette De bízunk istenben s a jó polgártársak érző, emberbaráti szíveiben, hogy ez égbekiáltó inséget lehetőleg enyhíteni fogják. Mély tisztelettel a tekintetes szerkesztőségnek Gesztetén, 1890. május 20-án, Farkas Bertalan, tanító.” — A kár legalább 15 ezer forintba rug. — de ez összeg legnagyobb részben megkerül, mert az épületek az első magyar ált. bizt. társaságnál biztosítva voltak. — Tűz volt folyó hó 8-án Bisztrón s mint értesülünk, három ház és ugyanazai istálló esett a gonosz elem áldozatán. — Ugyancsak tűzvész pusztított Pálfalván e hó 12-én, keletkezésének oka értesülésünk szerint gondatlanság volt.

Mód a meggazdagodásra. Nem új találmány, nagyon is régi; ép oly idős, mint maga a civilizált ember. Feltalálójának, ki különben sem lehetett valami lángész, nem tudjuk nevét, hanem ismerjük követőjét s ezennel be is mutatjuk Maikut József Henzlova községi keresztes személyében, ki különböző fizikai kísérletek után arra az eredményre jutott, hogy ha a félliteresnek fenekét egy centiméternyi vastagságú fenyőszurok réteggel töltjük be, kevesebb megy bele a borból. Hogy szabad-e az embernek ily kísérletekkel tölteni idejét s megengedett-e az a meggazdagodásra, azt a rozsnyói járásbírósa dönti el.

Menyasszony eltűnése. Egy kisvárosi mészáros menyasszony leánya, mikor már minden kelengyét elszállítottak a völgyenes házhoz, s a midőn már a lagzának is meg kellett volna történni. — kód előtte, kód utána — eltűnt. Meglehet, hogy a völgyeny nem volt a lányka nyje szerint való. — A vármegyénkben történt eset, mint általában semmi sem új a nap alatt, csak ismétlődés, s okulhatnának belőle a kényszerházasságot előidéző szülők!

Vizbe fullt. Megyénk felső vidékén a megáradt Fekete-Lehota patak szennyes habjai közt lelte halálát e hó 10-én egy Gömöri György nevű alig kilencz éves fiúcska s holttestét csak nagy fáradsággal után lehetett kihálászni. — Szülők vigyázatok gyermekeitekre!

Dán turisták. A dobsinai jég- s az aggteleki csepőkőbarlangot e nyáron messzevidékről fogják meglátogatni. A látogatók Koppenhága dán fővárosból s általában Dániából fognak jönni. A magyar Kárpát-egyesület érdekelt osztálya a tervbe vett látogatást tőle lehetőleg igyekszik minél élvezetesebbé és becses emlékvé tenni.

Értesítés. Tekintettel arra, hogy megyebeli gazdáink az olesó Thomas-salak beszerezhetőségétől el ne esenek, de azt idejében s jutányosan beszerezhetőség, van szerencsém az országos magyar gazdasági egyesület trágyszerzési szövetkezetének ez irányú kiértékelését egész terjedelmében a t. gazdaközönség tudomására hozni, s egyszersmind becses figyelmét arra felhívni, miszerint a megrendelésekkel ne késedelmeskedjenek. — P. Apáti, 1890. május hó 16-án. Vajda Gyula, g. e. titkár. — Az országos magyar gazdasági egyesület trágyszerzési szövetkezetének egy budapesti cég, a mely nyers Thomas-salakat egy hazai vasgyárból szerzett be és örölmalmain felőlött 20% foszforsav tartalommal, loco Budapest teherpályaudvar 3 frt 05 krért ajánlott fel q-ként, illetve 305 frtért waggonként, a 75% finomsági fokozat kikötésével. — Tekintve, hogy a teplitzi gyár — a mely e czikkre nézve dominálja a piacot az egész osztrák-magyar birodalomban — loco Teplitz 2 frt 40 krért árulja e czikket a mely Budapestre hozva 3 frt 60 krba kerül és ugyancsak 20% foszforsav tartalommal és 75% finomsági fokozattal bír, tekintve továbbá azt, hogy a szuperfoszfát, s egyáltalán a foszfórtárgyak ára is rendkívül emelkedett; felhívjuk azon t. gazdatársaink figyelmét, a kik műtrágya-igényekkel bírnak, hogy ezen kedvező alkalmat ragadják meg, s foglalják le e készletet, mert az egész kvantum csak 80 waggon — melyből gazdáink eddig már 40 waggont foglaltak le — s e mennyiség sokkal kevesebb, semhogy gazdáink foszfórtárgya-szükségletét esakis részben is fedezni tudná. — Azonkívül meg kell említenünk, hogy a Thomas-salakat az ősziek alá, lehetőleg már az első szántás alkalmával kell alkalmazni, miéért is tanácsos, hogy gazdáink kellő időben lássák el magukat azzal. — A szántás így áll: 1q szuperfoszfát jelenleg 6 frt 40 kr., loco Budapest, 1q Thomas-salak az első évben ugyanoly hatást képes kifejteni, mint 1q szuperfoszfát; de az utóhatás azután felülmúlhatlanul nagyobb; hogy ily árak mellett szuperfoszfátot vegyünk-e vagy Thomas-salakat, nem habozhatunk. Ugyanis, ha egy magyar hold buza, vagy rozs alá ugarlókor 200—250 klot adunk, ez tökéletesen elegendő mennyiség. Tudvalevőleg ez kézzel egyenletesen elszórandó és alászántandó. Szőlő alá holdanként 4—8q szórandó el, a szerint, a mint szegény vagy gazdag a talaj; de ezzel együtt káinait, vagy tabamú és csilaléltrom, vagy kén-savas ammoniak hintendő el. — Megjegyzendő még, hogy

fentebbi ár esakis készpénz fizetés mellett értendő s hogy minden hónapban 12 waggon készül el s az első jelentkezőnek átadják. Előjegyzések májustól október végéig terjedő hónapokra tehetők. — Ezen előjegyzések az országos gazdasági egyesület trágyszerzési szövetkezeténél eszközöndők, (Budapest köztelek) annak kijelölésével, hogy mely időben, mely állomásra és mennyi szállíttassék. — Budapest, 1890. május hó 1-én. Az országos gazdasági egyesület trágyszerzési szövetkezte. Ordódy, igazgató.

Vegyes hírek.

Püspök felszentelése. Az ujonnan választott Zelenka Pál püspököt f. hó 28-án iktatják be nagy ünnepek között szép hivatalába. Az ünnepség iránt mindenféle nagy az érdeklődés! Jelen lesznek az ág. ev. egyház világi és egyházi notabilitásai s úgy helyből, mint a közeldvidékről minden felekezethől nagy számmal vesznek részt a Zelenka Pál tisztelői. A megjelenni akaró idegenek száma az eddigi bejelentés szerint mintegy 250-re tehető. Az új püspököt Karsay Sándor ev. püspök iktatja be hivatalába. S jelen lesz a tiszakerületből többek közt Prónay Dezső br. egyetemes felügyelő, Péchi Tamás kerületi felügyelő, Radvánszky báró; továbbá az esperességek felügyelői és fő-, sőt alesperesi is. A miskolci ág. ev. egyház hívei közt alakított rendező-bizottság gondoskodott arról, hogy ez alkalommal a vendégek igen jól találják magokat. A közebed is igen impozansnak ígérkezik.

S. Szabó József „Ifju korom emlékei“ czimű költemény füzetét elhagyta a sajtót s az előfizetőknek meg is küldetett. A kötet kiállítása igen esinos. Beltartalmával lapunk egyik közelebbi számában tüzetesebben fogunk foglalkozni.

Pályadíj megnyerése. Richter Aladár tanárjelölt, a budapesti m. k. tudományegyetem ez évi diszünnepeén ismét 100 frnyi pályadíjat nyert növénytanai dolgozataiért. Ezzel együtt immár kétezeröttszáz frt jutalmat nyert egyetemi éve alatt a szegény sorsu derék ifju. Sic itur ad astra!

Kötvénybevitás. A regálékártalanítás kötvényeit, mint tudjuk 92 százalékkal váltja be a pénzügyminisztérium, a mely bevitás határidejét aug. végéig hosszabbította meg. Azóta a börzén emelkedett a forgalomba boesátott kötvények árfolyama. Megyénkben utaznak is már megbízott emberek, s azok az egyezés szerint megállapított váltásösszegnek minden 100 frtjért hajlandók 95 frt készpénzt fizetni. E szerint, ha csak nagyon nem szorultunk rá, talán nem is tanácsos eladni ilyenemű kötvényeinket!

Bankelővülés. Az 1882. jan. 1. forgalomba boesátott egy forintos állami pénzjegyeket csak jelen évi június hó 30-áig fogadják el fizetésül. A kinek sok van, igyekezzenek mihamarább megválni azoktól.

Stanley könyvét, melynek magyar kiadására kizárólag a Budapesti Hírlap és Ráth Mór van jogosítva, érdeklődéssel várja az egész művelt magyar közönség. Egyes hírlapok és könyvkiadók ezt az érdeklődést akarván kizsákmányolni, egy idő óta különböző kiadványokat hoznak forgalomba; mi több, egyikük azt sem átalotta, hogy Stanley még sajtó alatt levő nagy művének czimét bitrolva „A legsötétebb Afrikában“ czim alatt indította meg a maga értéktelen közleményeit. Mindezek a könyvek, közlemények alkalmasak arra, hogy szándékosan vagy anélkül — azt a téves hitelt keltsék a közönségben, mintha ez Stanley várva-várt nagy könyve, vagy pedig annak hiteles kivonata volna. Már pedig — egyebektől eltekintve — lehetetlen ez annál az egyszerű oknál fogva, mert Stanley könyve: A legsötétebb Afrikában, azzal a szerződésbeli kikötéssel boesátott az összes kiadók rendelkezésére, hogy a munka közlése bármely nyelven csak akkor kezdhető, a mikor a peesét alatt levő eredeti angol iverk Londonban a könyvpiacra boesátatnak. — Jelenhetnek meg tehát Budapestben, illetve Magyarországon könyvek és hírlapi közlemények, a melynek Stanleyre vonatkoznak, de a híres utazó által írott nagy mű esakis a Budapesti Hírlapnál és Ráth Mórál jelenhetik meg, május végén, vagy június elején. — Ezt szem előtt kell tartani mindazoknak, kik a világhírű utazási mű iránt érdeklődnek, nehogy félrevezetessenek és pénzüket értéktelen férczelményekre adják.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.

Zongora.

Egy jó karban levő rövid zongora, jutányos áron eladó. — Hol? megtudható e lap kiadó-hivatalánál.

Divattudósítás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy divatúru üzletemet a **tavaszi és nyári** időszakra már teljesen berendeztem. Bevásárlásaim elsörendű czégeknél eszközölvén, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a **legújabb divat szerint készült túll-, szalma- és csipke-kalapokat,** gyermek és felnöttek számára díszítve vagy díszítetlenül, **főkötöket, modelleket,** nagy választékban s jutalmas árakon boesajthatok tisztelt vevőim rendelkezésére.

Megrendeléseket pontosan és gyorsan teljesítek. Rimaszombat 1890. május hó.

3—3 **SCHVARCZ KAROLA.**

Lakásom: Deák Ferencz-utca 24. sz.

Lakváltoztatás.

Alólirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, miszerint az eddig Kossuth-utczában letézett

szikvíz-gyáramat

ujonnan berendezve folyó évi május hó 1-ső napjától **Szijiártó-utczában a Majomi József-fele ház** helyeztem el, hol mindenkor jégbehűtött kitzünő szikvízzel szolgálhatok a következő jutányos árakon:

Egy nagy palaczk 3 kr.
Öt nagy palaczk egyszerre vásárolva 13 kr.
Egy kis palaczk 2 kr.
Hat kis palaczk egyszerre vásárolva 10 kr.

A n. é. közönség számos megrendelését kérvé, maradtam kiváló tisztelettel

Rimaszombat, 1890. május 20.

Schweitzer S.

Fürdőmegnyitás.

A csizi jód- és bróm-fürdő, daazára az új felfedezések folytán elkerülhetetlenné vált átalakításoknak és új építéseknek, melyek folyamatban vannak, megnyitott május 15-én.

Ez időtől egyelőre 4 fürdőszoba, 4 vendégszoba, az új ivócsarnok és jó vendéglői ellátás; május végétől pedig 2 márvány-, 8 horgany-kád, 9 vendégszoba áll a tisztelt közönség rendelkezésére a gyógytelepen.

E felett a helység földbirtokosainál és lakosainál mindenkor számos szoba kibérelhető. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

a fürdőigazgatóság.

Csiz, posta: Rimaszécs, vasuti állomás: Csiz.

Bérbe adó

évi 80 frtért egy 12 lóra való istálló szénás paddal és kocsiszínnel.

Értekezhetni alólirottal lakásán: Rózsa-utca 22. sz. Sándor Béla.

A csaknem huszezer kereskedésben árult és minden bogár ellen mint legjobbnak ismert szer a

ismét sokkal olcsóbb lett.

Az igazi üvegek ZACHERL J. nevével vannak ellátva és kaphatók 15 kr., 30 kr., 50 krért s egy frtért.

Ez a kiválasztott különlegesség a lakásban, konyhában és vendéglőben, butorban és ruhában, istállós állatainkon, üvegházi és kerti növényeken levő minden bogarat határozó erővel és gyorsasággal pusztít. A mit papírosban árulnak az épen nem „Zacherl különlegesség.“

Kapható a következő czégeknél:

Rimaszombatban: Tibély S. A., Hamaliár Károly gyógyszerész, Diekmann Armin és Stech Kálmánál.

Dobsinán: Gömöri Sámuelnél. 5—12

Jolsván: Hoffman Miksánál.

Losoncson: Kierhner Danó, Kirner József, Szlávy Lajos, Zwídt J. V. és fia, Pokorny Lajos és Lutoeska Danónál.

Nagy-Róczen: Dedinszki J. és Nandrassy Gy.-nél.

Nyustyán: Groszberger Ignácánál.

Pelsüczön: Pártos Miksánál.

Putnokon: Fekete Nándor gyógyszerésznél.

Rozsnyón: Fábry Károly, dr. Pösch József gyógyszerész, Langhoffer F. és Suszter Józsefnél.

Tiszolczon: Böhm Józsefnél.

Tornallyán: Urszinyi S. gyógyszerésznél.